

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako
sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 10:40 K, za pol leta
5:20 K, za četrt leta 2:60 K, me-
sečno 90 vin.; za Nemčijo za celo
leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt
leto 3 K; za Ameriko za celo leto
14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati. Enostopna peti-vrstica
(širina 83 mm) za enkrat 20 vin.,
večkrat po dogovoru.

87. šte.

V Ljubljani, v soboto, dne 2. novembra 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne posiljave,
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/I.

Sodrug i in somišljeniki!

„Rdeči Prapor“ je začel izhajati od
15. oktobra t. l. naprej dvakrat na teden.

Izhaja redno vsako sredo in soboto
in velja za avstro-ogrske kraje za celo
leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin.,
za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol
leto 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol
leto 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Avstrijsko-ogrska nagodba.

Nun gilt allein die Be-
sinnung auf das, was ist,
die Berufung auf den Boden
und das Volk, auf die Na-
tionen und Klassen als die
Weisheit und Tatkraft des
Staatsmannes.

Dr. Karl Renner,
državni poslanec.

Nagodba je na dnevnem redu državnega zbora,
ter se je pričelo prvo branje. In vendar ni preci-
zirala do danes nobena narodnost, nobena stranka
svojega stališča glede nagodbe v stvarnem smislu,
stoječ na zgodovinskem, nacionalnem in ekonomič-
nem stališču. Vse avstrijske parlamentarne stranke
se bavijo z osebnostmi, z domačimi malenkostmi,
prava Kirchturmpolitik, ako se izvzame socialno-
demokratsko stranko. Čehi bijejo boj za ministre
in nimajo časa se brigati za narodna, državna in
socialna vprašanja. Glasovali bodo za njo, ako se
ugodi njih željicam — bodo proti, ako ne. Poljska
žlahta je dobila gotovo že davno obljube pod zna-
nim načelom «nie honorowo a zdorowo», da bode
glasovala z zavezanimi očmi za vladu. Klerikalna
in krščansko-socialna stranka bi morali zavzeti
stališče proti nagodbi, ker je bila vedno proti
Ogrom. No! je pa prva opora avstrijski vladi in
kot taka ne sme. Naši slovenski klerikalci pišejo
v svojem glasilu «Slovenec» izborne članke Ignacija
Žitnika o vprašanju nagodbe, ki kažejo vso škodo,
ki nastane iz sprejetja nagodbe avstrijskim nar-
odom in strankam; po drugi strani pa se obesa na
visoki zvon kot pridobitev dra. Šustersiča belo-
kranjsko železnico v zvezo z nagodbo. Zaradi baje
velike pridobitve se bode glasovalo za njo. Radi-
kalno-narodni poslanci so bili v Budapešti in so
lahko poučeni o celom položaju in iz stvarnega
stališča so se morali že sedaj izraziti proti na-
godbi in isto prepričati, če treba, tudi z obstruk-
cijo.

Značaj celega položaja pa je nejasnost pri
vseh strankah izvzema socialno-demokratske in
— nemške židovske liberalne stranke. Le edino ta
zadnja ne more skrivati prekipevajočega veselja
nad nagodbo: saj je pa tudi s tem rešena poloma
marsikatera madžarsko-židovska kapitalistična eks-
stenca in tako tudi marsikatera taka v Cislajtani.
Židovsko-liberalna stranka tuintam dobro ve, da
jo čaka težka gospodarska kriza, ako se nagodba
pravočasno ne sklene. Vsa gospodarska organiza-
cija Ogrske pa je v rokah edino le Židov; za-

radi tega stopa na prvi plan kot voditelj strokov-
njak negotbenih pogajanj od ogrske strani žid
Stern, — ali v lepi maržarščini Szerényi Zószet.
— Drugi bankerot pa je čakal politično stranko
neodvisnjakov madžarskih na političnem polju. Oni
dobro vedo, da ne morejo istočasno voditi go-
spodarskega boja proti Avstriji, boja proti narod-
nostem, boja proti Hrvatski in boja proti socija-
lizmu za splošno volilno pravico. Židovsko-liberalna
kapitalistična stranka mora biti za nagodbo, da
reši v sedanjem času iz težke denarne krize svoj
kapital. Politika madžarskih neodvisnjakov je mo-
rala skleniti nagodbo, ali pa likvidirati in prepu-
stiti mesto novemu režimu, ki izvede splošno vo-
lilno pravico in s tem položi temelj normalnim
političnim odnosom na Ogrskem.

No! Boj z Ogrsko bi bil utegnil strmoglaviti
avstrijskega ministrskega predsednika — boj z
Ogrsko je jako neprijeten kroni, kakor vsak boj.
Radi tega je tudi od avstrijske strani treba na-
godbe; saj račune iz te nagodbe plačajo avstrijski
narodi po večini, tu in onkraj Litve, plačali jih
bodo s težkimi konsumnimi davki delavci tu in
onkraj Litve.

Avstrijski državni zbor je brez moči. O pa-
lamentarnem stališču strank ni govora, še manj o
jasnem zavedanju se državnega in političnega po-
ložaja. Najbolj v temi pa tavajo avstrijski Vseslo-
vani in Jugoslovani. Iz strahu pred terorizacijo na-
sprotnih političnih strank spuščajo razmišljanje
o slovanskem in jugoslovanskem vprašanju ter
slede za predlogom vlade. Stojimo v zadnjem tre-
nutku!

Ne končal bi gradiva, ako bi se hotel spu-
ščati pred debato in pred sprejetjem vladne pred-
loge podrobno v dejanske podatke nagodbe in nje
posledice. Le da svoje principijelno stališče javno
povdarjam, želim, da se zabeleži to-le:

1. Stranke v državnem zboru opuste s spre-
jetjem avstrijsko-ogrske nagodbe po vladni pred-
logi stališče skupne države ter ne le znova sank-
cionirajo razcepljenost države v dva dela v smislu
dualizma l. 1867, ampak principijelno de-
litev na dve samostojni državi, od ka-
terih ena stremlje kot suvereni del ve-
like vsenemske države preko Prage do
Trsta, druga pasedviga kot samostojna
suverena država, ki zasede pot do Bal-
kana;

2. iste stranke omogočijo s sprejetjem na-
godbe, da madžarski narodni šovinisti in madžar-
ski židovski kapitalisti zabranijo sprejetje splošne
volilne pravice na Ogrskem ter nacionalno-ekono-
mično in etično zatirajo translajtanske narodnosti,
Hrvate, kmetsko in delavsko prebivalstvo;

3. krona je odstopila s sankcijo ogrskih ustav-
nih garancij, ki so v neposredni zvezi z avstrijsko-
ogrsko nagodbo, po samostojnosti i odcepljenju od
Avstrije stremeči Ogrski eno prvih njenih prero-
gativ na eksekutivo ter odprla s tem prosti pot
do neodvisnosti od krone same.

Dr. Henrik Tuma.

Pismo z juga.

Genjeni sodrug i!

Cankar Vam z Dunaja, s središča avstrijskega
javnega in političnega življenja, naznanja veselo
novico, da se mu dobro godi in da se zadovolj-
nost vrača v njegovo srce. Menda jo hotel svoje
literarne in politične kritike à la Luka Jelenc ne-
koliko potegniti...

S solčnega juga Vam moram jaz sporočiti, da
se meni tudi tako godi, da ne prebiram slovenskih
političnih listov nič več in da pri tem ne občutim
nobene škode. Da, še celo mnogo bolj intenzivno
uživam užitke južne jeseni, ki se mi nudijo po-
vsod, kamorkoli se sanem. Ako bi čital slovenske
liste, bi mi gotovo pokvarili čisto moje uživanje.

Nemarna prikazen so ti listi. Strupeni so, če-
prav se ne navajajo med strupeni v Cilenskih
škodljivih rastlinah. Strupena je na primer žalostna
enoličnost «Slovenskega Naroda», strupena je per-
fidnost in nevednost «Nové Dobe»; strupena je
posvečena hudobnost «Slovenca» — in čez vse
strupena je nedosežna neumnost «Edinosti».

Če v bolezni čitaš te liste, ti ne pomore no-
beno zdravilo več na noge. In jaz sem bolan. In
bi rad še hodil pokonci kakor ob času volilnih
bojev letošnje spomladi. Čemu naj bi se uničeval
še z listi, ki jih pišejo slovenski sklofutani žur-
nalisti?!

Ampak pohajajoč tu po solčnem jugu —
drugi sodrug i, koliko se Vas je že solčilo tu po
jugu, kadar ste bili bolni? Koliko Vas je že poč-
valo tu pod lavorjevo senco ob nebeškem adrijan-
skem morju — pa če ste bili že zdravi ali bolni?
Sodrug Tokan bi Vam vedel povedati, kako je tu
lepo, če bi mu bila beseda dana tudi za lepe
vtiske in dojmove in ne le za krvave in krvo-
ločne...

Sezona je minila. Kar je še ostalo, so dolgo-
časneži. Letoviščarjev ni več; vsi so sedaj le ubež-
niki, ki bi se radi skrili severni jeseni in zimi v tem
toplem južnem kotičku. Zdravja iščejo, bolezni pre-
ganjajo...

In povem Vam, da ni med njimi nobenega
sodruha. Razven mene seveda! In niti jaz nisem
rad v tem krasnem kraju v tej situaciji. In bi
ne bil rad niti na stroške «delavskih grošev in
žuljev»...

Pa če ni sodrugov tu, je vendar mnogo tvarine,
ki močno diši po socializmu in socialni demokra-
ciji. Tako diši, da manjka samo malo ognja, pa
se vname rdeč požar na solčnem jugu opatij-
skem!

Tla so pripravna in pripravljena.

V Opatiji se razširja in ukoreninja nemški šo-
vinizem najstrožje sorte. Od Voloskega dol mu na-
sprotuje hrvaški, ki ni nič manj strog, samo neko-
liko nevednejši je in siromašnejši; nemški je skoz-
insko kapitalističen.

Ta dva tabora si stojita nasproti. Ker pa je
vmes mnogo tiste mase, ki ne sodi ni v ta ni v
oni tabor, je gotovo, da je to delo za socialiste.
In kar je poglavitno — v Opatiji, Voloskem in
Preluki imate čiste proletarce; nič ni več
takih, ki bi jih kaj še vezalo na zemljo, na t. zv.
rodno grudo. Kar jih tu drži, je mezda, katero si
služijo; če bi te ne bilo, odidejo takoj s trebihom
za kruhom po svetu...

Zato ta masa ne sodi v tabore šovinistov,
ampak nujno potrebuje mezdne, strokovne in po-
litične organizacije. Razredne organizacije!

Tla so pripravna in pripravljena, ponavljam.
Ali nimate nikogar, sodrug i, ki bi ga poslali sem
dol pogledat? Saj bi tukajšnje proletarce razburil,
če bi jim odprl oči, da bi videli, kako žive, kako
se hranijo, kako spe, kako delajo, kako se lečijo
v bolezni, kako se oblačijo, kakšne politične pra-
vice imajo in kako se izvršujejo... Ali nimate
nikogar, ki bi prišel probuditi ljudi zaradi gospo-
darstva v bolniški blagajni? (Zaradi tega najbolj
vre...) Ali bi ne bilo dobro, če bi pri občin-

skih volitvah tukaj socialisti jeli odločevati med Nemci in Hrvati?

Če nimate nikogar, sodrugi, naj pride kdo iz Trsta, Pulja, Reke, Albone... Organizacije so okoli in okoli, le v ta kot ni nikogar.

Tla se pripravna in pripravljena!

Opatija, 23. oktobra 1907.

Dr. Ant. Dermota.

Politični odsevi.

Državni zbor

Je ta teden nadaljeval prvo čitanje nagodbe. Ne more se reči, da bi bila razprava posebno zanimiva. Večina govornikov stoji na malenkostnem lokalnem stališču, pa hoče z gledišča najbolj malenkostnih interesov presojuditi nagodbo; a vendar rabijo gospodje velike besede in razmetujejo državnopravne fraze na vse strani. Izvzemši socialno demokracijo, ki je brez ovinkov izjavila, da odkloni nagodbo, ne pride skoraj nobena stranka z barvo prav na dan. In vendar so v srcu skoraj vse pripravljene, glasovati za nagodbo.

V tej igri s praznimi besedami se pa pokažejo včasih prav komični momenti. Pridejo n. pr. češki agrarci, pa pravijo: Kot agrarci ne moremo biti zadovoljni z nagodbo. Za njimi pa pride Abrahamowicz, pa zadeklamira: Ker smo agrarci, nam je nagodba všeč. In agrarci vseh narodov in strank imajo vendar zvezo v parlamentu!

Tudi ministrski predsednik Beck je posegel v debato, seveda da bi zagovarjal nagodbo. Kdo bi pričakoval kaj drugega od ministra, ki je naredil nagodbo? Njegovi argumenti so bili semtertje precej hromi; umetno zmašeno je bilo zlasti to, kar je govoril o državno-pravnem delu. Ampak njegov govor je imel poseben namen. Pripraviti krščanskim socialcem pot. Znano je, da so ravno krščanski gospodje leta in leta agitirali proti nagodbi. In sicer so agitirali zoper njo kar slepo. Sedaj pa potrebuje Beck njih glasove za nagodbo. Kršč. socialci so pripravljeni, da mu jih dajo. Ampak ne brez kravje kupčije. Baron Beck mora skrbeti za sankcioniranje nižje avstrijske volilne reforme, take kakor so jo sklenili krščanski socialci, oni pa glasujejo za nagodbo. Baron Beck je že plačal ceno; volilna reforma je sankcionirana. In sedaj je vrsta na krščanskih socialcih. Seveda ne morejo reči v parlamentu: Glasovali bomo za nagodbo, ker smo dobili reformo, kakršno smo hoteli. Svoj preobrat morajo vsaj za silo »utemeljiti«. Zato je Lueger v svojem govoru silozofiral o armadi in o Bosni; v torek je pa vstal baron Beck in slovesno zatrdil, da ostane sedanja podlaga armade neizpremenjena in da se v Bosni nič ne zgodi brez volje obeh državnih polovic. Tako. Sedaj se Luegerjanci lahko delajo potolažene in lahko dajo baronu Becku svoje glasove »iz prepričanja«.

Dr. Šustersič je govoril v sredo o nagodbi. »Slovenec« si da brzovljati, da je govoril »odločno«. To se lahko telegrafira. Ampak če se čita Šustersičev govor, tedaj ne napravi v stvari nobenega odločnega vtiska. Vidi se, da je hotel Šustersič zopet nastopiti kot velik državnik. O stališču svojega kluba je dejal, da bo nagodbo stvarno presojal. Veliko bolj odločno bi bilo, če bi bil takoj povedal, kar je že davno sklenjeno: »Glasovali bomo za nagodbo«. Čemu hodi kakor mačka okoli vrele kaše, ko je vendar že vsakdo lahko bral v »Slovenecu«, kaj bodo storili klerikalci.

Zanimivo je vendarle in škoda bi bila, če bi se prehitro pozabilo, kako je pisal »Slovenec« o nagodbi pred sestankom parlamenta in kako piše sedaj: Takrat je naravnost podtikal socialnim demokratom, da so se dali podkupiti od Becka in da bodo glasovali za nagodbo. Torej: Glasovanje za nagodbo se mu je zdelo tako nezaslišano, tako pregrešno, da mora biti podkupljen človek, ki to stori. Sedaj pa bodo klerikalci ne le glasovali za nagodbo, ampak celo za izdajalca razglašajo vsakogar, ki ne bi glasoval za njo. Po »Slovenčevu« logiki bi se moralo izvajati, da so sedaj — klerikalci podkupljeni. Klerikalno glasilo se ne sme izgovarjati, da je nagodba tako dobra, da se mora glasovati za njo. Začetkom meseca ni škofov list mogel vedeti, da bo »slaba«, pa je vendar pritiskal pečat izdajstva onim na čelo, ki bi glasovali za njo. Sedaj je stvar ta, da bodo socialisti glasovali proti nagodbi, klerikalci pa zanjo.

Pa tudi baharijo z belokranjsko železnico osvetljuje »Slovenčeva« pisava prav čudno. Če bi človek verjel klerikalnemu glasilu zadnjih dveh tednov, bi moral biti prepričan, da se zgradi to železnico edino le po zaslugi Šustersiča in Šukljeta. Onadva sta bila Becku neprenehoma za petami, onadva sta napravila vse glede železnice, Beck je pa podpisal. Toda stojmo! Če je to vse tako resnično, kako pa da klerikalci še osem dni pred parlamentarnim zasедanjem niso imeli pojma o Beckovem železniškem načrtu? Da, da se na dan otvoritve niso vedeli ničesar, dokler ni zinil Beck v zbornici? Na predvečer otvoritve so imeli socialisti v Ljubljani shod. Drugi dan je »Slovenec« poročal o njem. Poročilo je bilo podlo; škofov list je podtikal socialistom, da so »ces. kr.« sumil jih je, da bodo za nagodbo in to jim je očital. Kako to, če so klerikalci sami utvarjali belokranjsko

železnico, zaradi katere je baje sveta dolžnost, glasovati za nagodbo? — Vse to potrjuje, da

belokranjska železnica ni klerikalen, ne liberalen uspeh, ampak vlada je zanjo iz avstrijskih, pred vsem vojaških razlogov. Glavno besedo ima vojni minister. Slepce bi lahko opazil, kako utrjuje vojna uprava ves jug in vsak rekrut lahko razume, da je z militarističnega stališča železniška zveza Dalmacije z Dunajem potrebna. To je glavni vzrok, da se jo bo zidalo. Drugi je pa ta, da opazja vlada že preveč nezadovoljnosti v Dalmaciji in kolikorkoli napak je imela znana reška resolucija, je vendar gotovo, da se je prav od tistega časa začela avstrijska vlada zanimati za dalmatinsko industrijo, za dalmatinski promet i. t. d., hoteča s tem Dalmacijo bolje navezati na Avstrijo. Naravno je, da Beck tega ne pové naravnost. Zakaj ne bi Hrvatom in Slovencem natvezel, da ima posebno toplo srce za nje? Ampak — zakaj naj bi mu Slovenci in Hrvati verjeli vsako besedo? Če vlada varuje svoje interese, vendar še ni zapisati v katekizem, da so to naši interesi in da moramo znoreti veselja, ker skrbi g. Beck — zase!

V imenu soc. demokratov je govoril še češki sodrug Modraček v nagodbeni razpravi. Povedal je tudi on, da socialni demokratje niso načelni nasprotniki nagodbe sploh, ampak da morajo glasovati proti tej nagodbi z gospodarskih in političnih razlogov. Denarna in gospodarska korist te nagodbe ne bo taka, da bi se moglo glasovati za njo. Beck bi bil za avstrijsko polovico lahko več storil, nego Körber ob času, ko je bila vsa država v razpadu in je bil celo dvor zoper Körberja. Govornik je kritiziral kvotno vprašanje v onem smislu, kakor smo je že pisali, in je dokazal, da profitira Ogrska mnogo več, nego Avstrija. Če bi se porabilo tiste milione na korist ondotnega ljudstva, bi se vsaj lahko govorilo o kulturnem delu. Toda denar, ki ga Ogrska prihrani na račun Avstrije, se porabi največ za madjariziranje. Govornik se ne čudi, da je ogrsko delavstvo začelo akcijo proti nagodbi in da tudi nemadbarske narodnosti niso zadovoljne z njo. Glavni pogoj za pametno nagodbo je ta, da se odstrani sedanje posređovalce, to se pravi ogrsko vlado. Avstrijska vlada bi morala dobiti jasnost glede splošne volilne pravice na Ogrskem. Govornik je ostro kritiziral preganjanje nemadbarske narodnosti na Ogrskem in je prišel do sklepa, da se zboljšajo razmere le pod pritiskom Avstrije, ali pa z notranjo revolucijo. Nadalje je govornik zahteval skrajšanje vojaške službe. V ministrovih besedah tudi ni bilo omenjeno znižanje indirektnih davkov. Za vsako stranko so v nagodbi koncesije, samo za delavstvo ni ničesar. Govornik upa, da se napravi prihodnjo pogodbo že na podlagi splošne volilne pravice v obeh državnih polovicah.

Prihodnja seja državnega zbora bo v torek. Pričakuje se, da predloži vlada na tej seji državni proračun.

Prvo čitanje nagodbe je bilo v sredo končano. Od socijalnih demokratov je govoril še poljski poslanec dr. Liebermann. Izvoljen je za proučevanje nagodbe poseben odsek 52 članov. Od socijalnih demokratov so bili izvoljeni vanj sodrugi dr. Adler, dr. Ellenbogen, Hanuš, Modraček, Němec, Pittoni, dr. Renner, Seitz in Wityk. Jugoslovani v odseku so Ploj, Šuklje, Grafenauer in Laginja.

Dopisi.

Pulj. (Čegav je bil fiasko?) Puljski delavci so se pretečeni teden smejali, kakor že dolgo ne in dobre volje so bili. Zaslugo za to ima pa slovensko meščansko časopisje, ki je priobčilo o nedeljskem shodu taka poročila, da res ni ostalo nič drugega, kakor smejati se. Ne vemo, ali so bile redakcije »Slov. Naroda«, »Slovenca«, »Edinosti« nafarbane od kakšnega razburjenega puljskega narodnjaka, ali pa so hotele same nafarihati svoje čitatelje. Toliko pa je gotovo, da so omenjena poročila prav temeljito odprla delavcem oči o kakovosti meščanskega časopisja. V prvi vrsti seveda tistim, ki so sami bili na shodu. Naša buržoazna trobila se napejajo na vso moč, da bi pripisala socialistom fiasko na tem shodu. Če pojasnimo javnosti povsem objektivno, kaj se je zgodilo, se bo videlo, na kateri strani je bil pravi fiasko. Najprej bodi povedano, da se je shoda udeležilo nad 600 oseb, med katerimi je bilo približno 150 narodnjakov, večinoma iz okolice. Shod je otvoril sodrug Petejan in je predlagal sodruga Pirca za predsednika. Ta je bil tudi izvoljen, ne da bi bil kdo glasoval proti njemu. Sebe, ko je sklicatelj konstatiral izvolitev, se je zaslislalo nekoliko glasov, da je treba tudi nasprotno glasovati. Sodr. Petejan se ni nič obotavljal, temveč je takoj pozval, naj glasujejo oni, ki niso zadovoljni, da predseduje sodrug Pirc. Dvignilo je približno 30 oseb roke. Izvolitev sodruga Pirca je bila torej nad vse jasna in tudi vladin zastopnik je konstatiral to. A sedaj se je pokazalo, da so prišli nasprotniki le s tem namenom, da bi razbili shod. Začeli so razgrajati in zahtevati svojega predsednika. Sodrugi Petejan pravi: »Zahtevate svojega predsednika, pa še imenovali niste nikogar. Predlagajte koga, pa ga imenujemo takoj. Nam je končno devota briga, ali predseduje Peter ali Pavel, da

imamo le besedo.« Po dolgem obotavljanju so vendar imenovali gospoda Križa. Seveda je pri glasovanju slavno propadel. Sedaj so pa začeli tuliti in razgrajati kakor divji in nedvomno je bilo, da so hoteli preprečiti zborovanje. Da ne bi bil shod razpuščen, je sodrug Pirc sporazumno s sklicateljem, sam izjavil, da odstopa predsedništvo gospodu Križu. Sklicatelj je dal torej še enkrat glasovati o Križevi kandidaturi; naši sodrugi, ki so videli, da imajo ogromno večino, so ugovarjali, ali člani političnega odbora so jim pojasnili, zakaj se gre. Tako je bil torej izvoljen gospod Križ in nič drugače ne. Mož je bil pa sam v največji zadregi in ni vedel, kaj bi počel. Naši sodrugi so ga morali prisiliti, da je stopil na oder — zelen kakor mrzlica. A ko je bil gori, je izjecljal komaj te besede: »Ker ne moremo zborovati, razpuščam shod.« in na to se je izgubil. Razume se, da je tak jezuitizem močno razburil naše delavce; ali kdor misli, da so bili zato poparjeni, jih prav slabo pozna. Gospodje narodnjaki govore o našem fiasku, ali to ni nič drugega, kakor želja, da bi se potolažili nad našim napredkom. Kadar se mački stopi na rep, pa zavili. Kar smo dosegli v Pulju tekoma dveh mesecev, odkar deluje tukaj jugoslovanska socialna demokracija, se lahko imenuje prav velik uspeh. Ustanovili smo politično organizacijo, ki se krasno razvija. Priredila je že štiri javne shode, dva pod milim nebom sredi mesta, česar niso storili narodnjaki sto let. In predmeti teh shodov so vitalnega pomena za Slovane v Istri. Ustanovili smo izobraževalno društvo, ki tudi lepo napreduje. Otvorili smo svojo čitalnico, kakršno nima vsa Istranake; v njej najdejo sodrugi vse potrebne slovenske in hrvatske časopise. V kratkem se otvori javno knjižnico in poskrbljeno je že za poljudna predavanja. Pa saj ni treba, da bi pripovedovali o svojih uspehih. Samo »Omnibus« je treba vzeti v roko. Saj ne izide številka, da ne bi v njej mrgolelo strastnih napadov na stranko in na osebe, ki delujejo v njej. To pač dokazuje, da smo jim zelo na poti in da smo pravo zadeli. Prav po nedeljskem shodu pa lahko pravimo: »Mi vstajamo, a vas je strah!«

Pulj. (Impozanten shod jugoslovanske socialno-demokratske stranke. — Blamaža narodnjakov.) Takega shoda še ni videl Pulj, kakor je bil oni v nedeljo, nad katerim se narodnjaki tako jeze, da hočejo kar popokati. V zadnji številki smo naznanili, kako nelojalno — da se blago izrazimo — so se vedli narodnjaki na shodu predzadnje nedelje. Politični odbor jugoslovanske socialno-demokratske stranke je tedaj takoj sklenil, sklicati nov shod in sicer zopet pod milim nebom. Narodnjake, ki so že po vseh dostopnih listih razglašali, kako so »zmagali«, je to hudo spekle. Kajti če se upajo socialisti kar čez osem dni sklicati nov shod sredi mesta, naj vrag še verjame, da so bili pomandrani. Kaj naj torej store narodnjaki? Razmišljali so nekaj časa, končno so sklenili, napeti vse moči, da bi preprečili shod. Začeli so s strastno agitacijo zlasti po okolici, tam kjer so mislili, da so najbolj nezavodni ljudje, ki se jim najlažje kaj natveze. Toda imeli so slabo srečo. Ljudstva se je res nabralo na shodu za puljske razmere velikansko število. Shod se je začel ob treh popoldne, a že pol ure poprej je bilo nad 4000 ljudi na Verdijevem trgu.

Narodnjakom se danes lahko pové, da niso poznali svojih ljudi in da sploh ne poznajo hrvatsko-slovenskega ljudstva v Istri. Zbrani množici se je pač na prvi pogled poznalo, da je po ogromni večini slovanska. To je že v narodnjakih obudilo mnenje, da so samo njih pristasi na shodu. Na tihem si danes menda že priznavajo, da nimajo ljudstva več na vajetih. Kako so se pripravljali na vojso, ilustrira med drugim sledeči slučaj:

V Pulju je nekaj črnogorskih in dalmatinskih delavcev, revežev, ki nimajo sploh nobenega socialnega in političnega zavedanja. Te so »organizirali« za shod. V »Narodnem Domu« so jim dali vina, ki so ga reveži popili; potem je dobil vsak kos subega kruha, postavili so jih v vrste po štiri in štiri in tako so jih kar gnali na trg. Človeku, ki ima kaj smisla za siromaščino in ki vidi tudi v revežu človeka, so se morali smiliti ti reveži, ki se jih je očito izrabljalo kakor čredo. Imeli so nalog, na shodu neprenehoma kričati »Živio, Laginja!«. V kakšen namen, se lahko ugane. Ali tudi v njih so se narodnjaški gospodje ukanili. Reveži so na shodu parkrat zaklicali, kar jim je bilo ukazano, a ko so pojedli suhi kruh, so večinoma odšli s prostora, ker jih to, kar se je godilo, ni moglo zanimati.

Shod je začel, kakor smo že rekli, ob treh popoldne. Otvoril ga je sodrug Petejan, ki je predlagal sodruga Haramina za predsednika. Glasovalo se je. Slepce je moral videti, da je glasovala zanj ogromna večina. Za podpredsednika je bil izvoljen sodrug Petejan, za zapisnikarja Pirc. Na čelu narodnjakov je bil dr. Mandić iz Trsta, ki so si ga bili posebej naročili za to »vojso«, kajti doma nimajo sposobnih govornikov; drugi komandant je bil gospod Križ, njegov adjutant pa urednik »Omnibusa«. Ko je bilo predsedništvo izvoljeno, so začeli narodnjaki, ki so stali precej daleč od balkona, tuliti in razgrajati. Ker pri volitvi niso mogli razbiti shoda, so hoteli na ta način izzvati kakšno rabuko. Toda kaj so dosegli? Mnogo Slovencev in Hrvatov, ki so jih bili

sami spravili na shod, je ozlovoljila njih surovost; pristopili so bližje do govorniškega odra in so mirno in zelo pazno poslušali.

Prvi je dobil besedo sodrug Petejan, da poroča o delovanju istrskega deželnega zbora in o načrtu volilne reforme za občino Pulj. Govornik oriše najprej krizo, ki je vladala štiri leta v istrskem deželnem zboru. Potem razloži načrt volilne reforme za deželo, govori o kompromisnih pogajanjih med Slovani in Italijani ter ostro kritizira sovinstično ravnanje obeh strank, ki sta obe imeli samo strankarske koristi pred očmi, nobena pa ne ljudskih interesov. Potem je razložil Laginjev načrt za občino Pulj. Glavne točke so te: Občinski svet naj šteje 42 zastopnikov, ki se naj razdele v štiri kurije. Od teh naj se prepusti ces. in kr. marini 12 zastopnikov in 6 namestnikov. (Začetkom je Laginja celo zahteval, naj mornarica te zastopnike imenuje brez volitve, pozneje šele je izpomenil predlog tako, da naj jih voli.) V drugo kurijo naj bi okoličanske (katastralne) občine volile 6 zastopnikov. V občino Pulj spadajo vasi po 2 uri daleč.

Splošni kuriji je kot »demokrat« privoščil 6 zastopnikov. Primerjajmo nekoliko, da bo stvar jasna: Okolica je oddala pri zadnjih volitvah ob strastni agitaciji 2479 glasov. Mornarica ima 500 volilcev, v splošni kuriji jih je pa dvanajst tisoč! Torej Laginja hoče za 2479 okoličanov toliko zastopnikov, kakor za dvanajst tisoč ljudskih volilcev; in še hujše: Za 500 valilcev germanizatorične marine dvakrat toliko zastopnikov, kakor za 1200 volilcev ljudske kurije! Tako bi prišel en zastopnik na 500 okoličanov, eden na 35 ces. kr. Nemcev, eden na 2000 delavcev! Če to ni izdajstvo Slovanstva in delavstva v Pulju, tedaj res ne vemo, kaj pomeni še narodnost in demokracizem!

Seveda v teh razmerah ni čudo, če so si patentirani »narodnjaki« toliko prizadevali, da bi z razsajanjem in divjanjem preprečili zborovanje! Dobro so vedeli, da jim ni koristno, če sliši narod resnico. Ubogemu ljudstvu, ki je kulturno tako zapuščeno, da so redki tisti, ki znajo citati, se izven javnosti marsikaj dopove. In vse to lahko poruši odkrita beseda v javnosti! Po sodrugu Petejanu so govorili še sodrugi Haramina, Pirc in Lirussi. Na to je predsednik zaključil veleznimivi shod.

Iz tega se lahko razvidi, kako smešna je baharija narodnjakov, češ, da so razbili shod, da so premagali socialiste in da so bili v večini. Če bi bilo vse to res, vendar ne bi bili mogli priti štirje socialistični govorniki do besede.

Po shodu je pač prišlo do spopadov. Izzvali so jih narodnjaški razgrajči, nad katerimi so bili mnogi njih prejšnjih pristašev sami ogorčeni. Ali zopet se imajo zahvaliti socialistom, da se ni zgodilo nič hujšega. Ali mi smo postavili 150 rediteljev, ki so naravnost požrtvovalno izpolnjevali svojo nalogo.

Konstatiramo še, da se dr. Mandič sploh ni oglasil za besedo.

Iz stranke.

Politični odbor jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Istri nam je poslal obsirno izjavo zaradi gorostasnih laži, ki jih razširja nacionalistično časopisje o javnem ljudskem shodu zadnje nedelje. Ker nam danes primanjkuje prostora in smo morali že več drugih sestavkov odložiti, priobčimo to izjavo v prihodnji številki.

Socialni pregled.

Stavka knjigoveškega osebja pri firmi Gerber v Ljubljani. V zmislu kolektivne pogodbe bi že morala veljati dogovorjena pogodba. Toda firma Gerber ni ustregla dogovoru in se je tam pričela stavka ta teden. Ta firma ima najmanj povoda postopati s svojimi delavci nekorektno, a je proti dogovoru prezrla uslužbenca, ki poslujejo pri njej po desetletja in imajo že dolgo časa isto mezdo kljub temu, da so danes draginjske razmere povse drugačne kakor so bile prej. Sodelavci so se izrekli solidarne in to je prav. Ker zna biti ta sicer majhna stavka precej zanimiva, bomo še poročali o njej. Pripominjamo le še, da čujemo, da opravljata Gerberjeva naročila g. Bonač in firma Giontini. To pa ne gre. Poštenost obeh firm zahteva, ker sta sprejeli pogodbe, da se tudi ravnate po nji in jo skušata uresničiti. Delavstvo pa se posebej opozarjamo na to stavko!

Zbor bolniških blagajn zboruje dne 1. in 2. t. m. na Dunaju.

Shodi.

Rudarako gibanje. V nedeljo, 8. t. m., bodo sledeči shodi: V Hrastniku ob 9. dopoldne v gostilni gospoda Franca Eržena; v Trbovljah ob 2. popoldne v gostilni gospoda Jak. Božiča; v Zagorju ob Savi ob 6. popoldne v gostilni gospoda Iv. Müllerja. Dnevni red na vseh teh shodih se glasi: »Draginja živil in plače rudarjev«. — Delavci! Rudarji! Gre se za Vaše potrebe, za Vaše interese; pridite torej vsi na te shode!

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitujte povsod za „Rdeči Prapor“!

Domače stvari.

Metoda »Narodne organizacije« pred sodiščem. Tržaška »Narodna organizacija« je našim čitateljem že nekoliko znana. Njena taktika je na dlako podobna starim navadam krščanskih socialcev. Tudi »Nar. org.« bi rada prav hitro pridobila veliko število kalinov na svoje limanice; ker pa za agitacijo nima dovolj argumentov, si pomaga z obrekovanjem ljudi, ki žrtvujejo v delavskih organizacijah vse moči svojega življenja izboljšanju delavstva. Ne le da strastno razširjajo vse znane laži o »bogatsvu« socialnodemokratskih voditeljev, ampak jim tudi podtaknejo brezskrbno vsako nepoštenost, ki jim ravno švigne skozi glavo. V tej delavski organizaciji igra »veliko« ulogo neki Jaklič, ki ga poznajo južni železničarji dobro za stavkoka. V »Nar. organizaciji« mu to nič ne škoduje. O možu se tudi sicer vé, da ima malo oblasti nad svojim jezikom, ki mu rad zbeži za ograjo resnice. Meseca junija je hotel med južnimi železničarji agitirati za svojo organizacijo, pa se mu je zdelo najprimernejša metoda ta, da je blatil železničarsko organizacijo z besedami: »Vaše društvo je sama sleparija; Kopač, Končnik in Jernejčič so sami sleparji in tatovi. To sem Končniku že povedal v obraz, pa me niso tožili.« Omenjeni sodrugi so torej izpolnili njegovo željo in so ga tožili. Na prvi obravnavi je hotel Jaklič doprinesti dokaz resnice, ampak preveč komодно. Izvlekel je namreč iz žepa računski zaključek podružnice Trst II. Pravovarstvenega društva, češ: Ta listek ni bil lastnoročno podpisan od pregledovalcev knjig. Ta zagovor je bil seveda smešen. Dokazalo se mu je, da so pregledovalci podpisali revizijo v knjigi; listek, ki ga je on imel v roki, je bil pa le računski zaključek, izvleček iz blagajniške knjige za informacijo udov. Tedaj je pa Jaklič hitro izpomenil svojo taktiko. Začel je namreč tajiti, da bi bil sploh kdaj izrekel inkrimirane besede. Patetično, kakor je njegova navada, je dejal: »Nikdar nisem trdil kaj takega; Kopač, Jernejčič in Končnik so največji poštenjaki, samo — Italijani jih zapeljujejo.« Seveda je prišla ta — izjava nekoliko prepozno. Priče so mu dokazale, da je res napadel tuje poštenje, kakor je bilo povedano v obtožbi in sodnik ga je obsodil na 7 dni zaporu. — Njegov zagovornik je vložil priziv. Dne 21. t. m. je bila prva sodba potrjena in vrhutega je bil obsojen na 105 kron stroškov. »Narodno organizacijo« je ta sodba v živo zadela. Na razpravi so bili poleg zagovornika dr. Slavik, dr. Abram, dr. Rybač in ta je Jakliču tolažilno stiskal roko. Kdo pa bo tolažil »Narodno organizacijo«, ki ima tako vzorne člane in agitatorje.

Aristokratske dame na Kranjskem imajo težke skrbi. Kar smiliti bi se morale človeku. — Glavo jim beli ubogi »jetnik« v Vatikanu, papež Pij X., čegar jetništvo je tako »grozno«, da se lahko pelje v najkrajšem salonskem vagonu, ali pa v najdragocenejših, z zlatom okovanih kočijah, kamor se hoče po svetu. V cerkev se ne pelje; tja ga namreč nosijo. Klerikalci nam vedno pripovedujejo, da je papež velik revež in mnogo kmetičev po Slovenskem verjame to do besede in misli, da ubogi naslednik ribiča Petra kar strada. Ne vemo, če so imenitne dame na Kranjskem tudi tako slabo poučene; vsekakor jim dela papeževa beda hude skrbi. In ker bo gospod Sarto, imenovan Pij X., praznoval zopet nekaj jubilej, so se zbrale in so izdale oklice, naj jim občinstvo prinese denarja, da kupijo rimskemu gospodu dar. Na čelu temu cenjenemu odboru ne stoji nihče manjši, nego soproga našega deželnega predsednika, gospoda Schwarzza. Že davno vemo, da je prvi državni uradnik naše dežele hud klerikalec. — Nič se torej ne čudimo, da se njegova milostiva podpisuje na take oklice. Saj je črna barva sedaj prva v Avstriji, ampak da ne bi imeli Slovenci nujnejših potreb, kakor pošiljati denar v Rim, se ni dokazano, čeprav stoji oklic v uradni »Laibaherici«. Ne pričakujemo, da pojde gospa Schwarzova nabirat za stavkujoče, čisto res stradajoče delavce; to bi bilo preveč »prosto«. Ampak na Kranjskem je še toliko druge revščine, da kriči v nebo. N. pr. ljubljansko barje, ki je bilo strahovito poplavljeno. Tudi o kulturnih potrebščinah čitamo vsak hip. Šol primanjkuje, ljudskih, srednjih, strokovnih. Knjižnic bi bilo treba. Umetnost vzdihuje. Ampak gospa Schwarzova nima drugih skrbi, kakor to, kako se napravi papežu »prezent«.

Organizacija avstrijskih odvetniških in notarskih uradnikov se je obrnila te dni na vse ljubljanske odvetnike in notarje s prošnjo, da z ozirom na neznosno draginjo živil in stanovanj v naši stolici povisajo s 1. novembrom t. l. svojim uradnikom plače, ozirom istim dovolijo draginjske doklade.

Če je država opetovano uvidela potrebo, zvišati svojim uradnikom plače, potem ga menda ne bode šefa, ki bi imel ugovarjati enakim in upravičenim zahtevam svojih uradnikov.

Apelujemo torej javno na pravičnost svojih šefov in trdno pričakujemo, da se bode tej prošnji

odzvali, posebno tisti, ki plačujejo svojim uradnikom še vedno one plače, ki so bile v navadi pred leti, katere plače po današnjim razmeram nikakor več ne zadostujejo.

Listnica uredništva.

Jesenice: Dopis objavimo, ampak prosimo potrpljenja do prihodnjic.

Strokovni pregled.

Peti avstrijski strokovni kongres.

V torek je poročal sodrug Smitka o delovanju statističnega urada za delo.

To poročilo je za delavce zelo zanimivo. Statistični urad seveda ne more izvrševati one naloge, za katero ga je minister Bärnreither pred približno desetimi leti ustanovil. On je namreč upal, da se bodo tam shajali delodajalci in delavci in da bodo izginila nasprotja med obema. To je seveda povsem nemogoča stvar. Ali del. delegatje so vsaj zastopali interese delavstva in seznanjali vladu z njimi.

Iz poročila je razvidno, da je bil delavskemu svetu na seji 27. svečana 1905 predložen načrt vlade o delavskem zavarovanju. Bil je izvoljen poseben odsek, v katerem sta bila tudi sodruga Wildholz in Smitka. Najvažnejša vprašanja v načrtu sta finančno in samoupravno. Sedanje delavsko zavarovanje je tako, da so bolniške blagajne v splošnem v ugodnem položaju, zavarovalnice za nezgode imajo pa velikanske deficite. Sedaj dobiva delavec v slučaju nezgode štiri tedne podporo od bolniške blagajne, potem šele od zavarovalnice za nezgode. Načrt vlade pa zahteva, naj plačujejo bolniške blagajne tudi v slučaju nezgod podporo do enega leta. To se pravi, zvaliti stroške za nezgode delavcem na pleča. Reklo se je pa, da bodo morali delodajalci plačevati polovico v bolniško blagajno; tedaj bi dobili tudi polovico mandatov v odboru bolniške blagajne. Torej bi se jim izročilo te blagajne. Glavno načelo delavskega zavarovanja pa je, da imajo zavarovanci odločilni vpliv. Zato so morali delavski zastopniki odločno pobijati one namene.

Sklicalo se je takrat več anket. Prva je bila zdravniška anketa. Reforma zadošča raznim zahtevam zdravnikov. Predvsem se izključuje od zavarovanja vse osebe, ki imajo nad 2400 kron letnega dohodka. Glede plače zdravnikov, o prosti volitvi zdravnika i. t. d. naj imajo tudi oblasti besedo. Pač se mora reči, da so bile zahteve mnogih zdravnikov prav močno pretirane, tako da bi popolnoma enemogočile bolniško zavarovanje. Delavski zastopniki so zahtevali zavarovanje tudi za poljedelske delavce. Boj je bil hud. Kajti vlada je hotela dovoliti zavarovanje samo tiskim poljedelskim delavcem, za katere velja poselski red in tudi za te samo zdravnika, zdravila in bolnišnico, ne pa bolniške podpore. Na anketi so se izjavili tudi posestniki za popolno zavarovanje, ker si mislijo: Če bo delavec v mestu zavarovan, na deželi pa ne, bodo se bolj zapuščali kmetijo pa silili v mesto.

Statistični urad se je pečal tudi s svinčovim zastrupljanjem ter je nabral zelo zanimive podatke, ki so pri vladi za zakonodajno porabo.

Potem je bilo opraviti z delavnim časom pri trgovini. Vlada je predložila načrt, ki zahteva 10 ur nepretrganega počitka na dan. Odsek je sprejel 11 ur, delavskim zastopnikom se je pa posrečilo, pridobiti večino sveta za 12 ur.

O delovanju komisije za preprečenje nezgod je poročal sodrug Siegel. Povedal je, da je komisija prav malo delala in še tega, kar je storila, ni vlada porabila. Skoraj štiri leta — do 1906 je vlada povsem pozabila, da mora sklicati tako komisijo. Šele 17. decembra 1906 se je ustanovila drugič. V komisiji je osem podjetnikov, pa le 4 delavci; vrhutega je v njej 5 profesorjev, 1 dvorni svetnik in dva vladna svetnika. Od leta 1899 do 1903 je bilo v Avstriji naznanjenih 814.082 delavskih nezgod, med njimi 11.500 smrtnih. Vpoštevati je pa treba, da se sploh ne naznani vseh nezgod, ker je mnogo delavcev pri podjetjih, ki niso po zakonu prisiljena na zavarovanje. Že l. 1900 je bilo 80.534 nezgod, leta 1904 pa že 99.744 in sedaj presegajo na leto že 100.000. Odškodnin se je priznalo leta 1900 v 23.000 slučajih, štiri leta pozneje v 28.000 slučajih. Zavarovalnice imajo velik deficit, kar vpliva na to, da se odkloni mnogo slučajev in da se dovoljuje le nizke rente. Leta 1900 je prišlo na 10.000 zavarovanih delavcev 551 priznanih ponesrečenih; torej se je ponesrečil vsaki dvajseti delavec. Leta 1904 pa že vsaki štirinajsti. Te razmere pozna tudi vlada.

Med prvimi nalogami prve komisije je bila skrb za razmere v stavbinski obrti. Komisija je izdelala leta 1901 varstvene predpise za visoke stavbe; ali potem je bilo treba še drezati in drezati in šele 7. svečana 1907 jih je vlada izdala kot naredbo. Za kemično industrijo je komisija izdelala predpise pred petimi leti, vlada doslej še ni ničesar storila z njimi. Gotovi so predpisi za kamnolome in za jame; nihče ne ve, kdaj se jih bo praktično porabilo. Sedaj se izdeluje varstvene predpise za lesno stroko. Toda kaj pomaga, če leže najlepši predpisi v miznici kakšnega dvornega svetnika? Tudi ni nikogar, ki bi skrbel, da bi podjetniki spoštovali varstvene določbe. Obrtni nadzorniki bi imeli to nalogo; ali splošno je znano, da so preobloženi z drugimi opravki.

Na zadnji seji so delavski zastopniki podali sledeči predlog:

1. Razširi naj se obrtno nadzornišvo; nadzorovalne okraje naj se zmanjša, osobje pri nadzorništvih naj se pomnoži, zlasti z delavci.
2. Pravice nadzorništev naj se poveča, zlasti naj se jim da izvrševalna moč.
3. Pregreške zoper obrtni red in zoper naredbe, ki temelje na njem, naj se odkaže rednim sodnijam.

Sodrug Hueber je poročal, da odbor za vodne ceste sploh ne deluje in da vlada najbrže ne misli na uresničitev kanalov in na regulacijo rek in potokov. Socialno-demokratski poslanci bodo morali v parlamentu enegično podpreti.

Potem je na zaupni seji sodrug Hueber poročal o organizaciji in taktiki.

Raznoterosti.

Kako skrbje sodrugi za svoj tisk — v Nemčiji. Te dni so samo v enem dnevu socialno-demokratski delavci raznesli milijon iztisov v svojega glasila «Vorwärts» po vseh hišah mesta. V nedeljo zjutraj so vzeli nedeljsko izdajo in so jo zopet raznesli od hiše do hiše, od stanovanja do stanovanja. In «Vorwärts» ima že sedaj 135.000 iztisov dnevne naklade.

Kako je pa pri nas? ... Neštevilni delavci čitajo meščanske časopise, ki imajo za delavstvo naravnost strupeno duševno hrano. A zavednim sodrugom se zdi preveč, da bi uplivali na svoje še nezavedne tovariše in jih pridobili za delavsko časopisje. Koliko časa se že priporoča sodrugom, naj ne zahajajo v lokale, kjer ni «Rdečega Prapora». A neštevilni delavci nosijo svoj denar v gostilne, brivnice i. t. d., kjer ni sledu po delavskem časopisu. In koliko je sodrugov, ki bi si rekli, da bo list tem boljši, tem bogatejši glede vsebine, tem bolj informiran, tem bolj zmogel, da odgovarja vsem potrebam, kolikor več bo imel odjemalcev?

Sodrugi! Dobra lista vam je treba, ampak njegova dobrota je odvisna največ od Vas. Če ga Vi ne razširjate, ga ne bo nihče. In če se ne razširi, ne more napredovati. Mislite na to, da je Vaš list Vaše orožje. V svojih bojih, ob stankah i. t. d. ste lahko izkušali to. Glejte torej, da bo to orožje močno in nabrušeno.

Strokovno organiziranih delavcev je bilo leta 1905 v Avstriji 323.099, leta 1906 pa 448.123. Naraščalo je število organiziranih leta 1904 za 25.69, leta 1905 za 70.85, leta 1906 pa za 38.74 odstotkov; v številu udov: leta 1904 za 34.456, leta 1905 za 133.978 in leta 1906 za 125.171 članov. Danes je število pol milijona že prekoračeno.

Strokovno organiziranih delavk je bilo leta 1906 v Avstriji 42.190, to je za 13.788 več kakor leto prej.

Za stavke je izdala strokovna komisija leta 1903: 29.807-65, leta 1904: 35.910-51, leta 1905: 113.407-99, leta 1906: 209.707-37 kron. — Skupaj v štirih letih 388.833-52 kron.

Za podpore udov so izdale avstrijske strokovne organizacije leta 1906: Za potovalno podporo 129.631-62 kron, za brezposelne 919.401-50 kron, za bolezen, vdove in sirote, pogrebno 876.275-61 kron, za slučaje bede 312.430-46 kron; skupaj 2.237.739-19 kron. To priča ogromno korist organizacije za delavce.

V Evropi stoji avstrijska strokovna organizacija kar se tiče števila udov in njenega gmoetnega gospodarstva na tretjem mestu.

V državi ob Kongu so ustaški zamorci iz plemena Kasaj napadli državno vojsko in so jo v dvodnevni strašni bitki popolnoma premagali. Na obeh straneh je deset tisoč mrtvih in ranjenih.

Grem v šolo skozi blisk in tresk

in sem vendar vedno čvrst in zdrav. Zakaj? Zato, ker mi da mati na pot vedno po 6 Fayejevih Sodener mineralnih pastil. Tako mi ne škoduje ne ostri zrak med potjo ne suhi zrak v šoli; drugi otroci imajo vedno zamude, jaz sem pa vedno točen. Zato se imam za hvaliti le Fayejevim praviim Sodener mineralnim pastilam, in drugi otroci naj bi me posnemali. Fayejeve prave Sodener mineralne pastile se kupijo v vsaki lekarni, drogeriji in trgovini z mineralnimi vodami.

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: (8)

W. Th. Guntzert, Dunaj, XII, Belghoferstrasse 6.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner«?

Ker se Vam sicer utegne primeriti, da doblite manj vreden posnemek brez vschvrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova

sladna kava

ima aprlčo posebnega načina svojega proizvajanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Izšla je

druga knjiga znamenitega romana

Pod spovednim pečatom

Stane 2 K.

Dobi se v upravnistvu »Rdečega Prapora« v Ljubljani, v založbi časopisa »Naprej« v Idriji, v knjigarnah L. Schwenner v Ljubljani, A. Gabrček v Gorici, K. Florian v Kranju kakor tudi v vseh drugih knjigotrdnicah.

Kdor še nima prve knjige romana

10—2

Pod spovednim pečatom

nabavi naj si tudi to. Stane 2 K 60 vin. Roman »POD SPOVEDNIM PEČATOM« je napisal bivši katoliški kapelan Hans Kirchsteiger, poslovenil ga pa je pisatelj Ethin Kristan.

Franc Brus v Dol. Logatcu sprejme takoj

kovaškega pomočnika.

Plača po dogovoru.

3—2

Budilka s svetočo številščino.

Z enim zvoncem navadna K 2-40
Z dvema zvoncema „ 3—
S svetočo številščino „ 3-20
Znamka J. Prima „ 4—
Budilka za železničarje „ 5—
Budilka z hronastimi zvončki in bitjem „ 6—
Budilka z godbo „ 10—
Tri leta pisмено jamstvo. Ako ne ugaja, se denar vrne. Pošilja proti povzetju

Maks Böhnell Dunaj IV. Margarethenstr. 27.
Zahlevajte moj cenovnik s 5000 podobami zastoj in poštnine prosto.

Zahlevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

POZORI

POZORI

Za K 2-50

dobi vsak krasno remontoir pežno uro, »Gloria«-srebro, sistem Roskopf patent, anker kolesje, 30 ur idoča za kar se 2 leti jamči, z

lepo pozlačeno, Pancer verižico, samo za K 2-50 3 komadi z verižicami K 7—

Razpošilja po povzetju tovar. zaloga švicarskih ur 24—20

S. Urbach, Krakov št. 69.

Vsaka ponaredba in ponatis je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 52—37

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar.

Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pism zastoj in franki.

Ne kupite nobene ure

dokler niste videli mojega velikega cenovnika.

Dobite: Nikelasto Roskopf uro K 3— 14 kar. zlate prstne K 4—
Srebrna Roskopf uro „ 6— Stenske ure „ 7—
Z dvojnim plaščem „ 8— Z bitjem na bron. zvonce „ 10—
S trojim srebrnim „ 10— Z godbo „ 12—
Ploške jeklene ure „ 7— Ure s kukavico „ 5—
Ris. opt. za železničarje „ 7— Kuhin. ure, gredo 8 dni „ 6—
Prave Omega „ 17— Budilke, 1 zvonec „ 2-40
Srebr. uke ne verižice „ 2— Z dvema zvoncema „ 3—
14 kar. zlate ure „ 19— S svetočo številščino „ 3-20
14 „ „ verižice „ 20— Budilka z bitjem na bronasti zvonec „ 6—
3 leta pisμένο jamstvo, za blago, ki ne ugaja, se denar vrne. 12—2 Pošilja proti povzetju

Maks Böhnell, Dunaj IV. Margaretenstrasse 27.
sodno zapriseženi cenitelj in izvedenec.
Zahlevajte zastoj in poštnine prosto veliki cenovnik s podobami.

The American Bioscop moderni kinematograf

elegantno urejen salon

V sredo in soboto nov zanimiv spored.

PREDSTAVE:

ob delavnikih od 5. ure naprej, ob nedeljah dopoldno od 10. ure in popoldne od 3. ure naprej.

Na vogalu Sv. Petra ceste in Resljeve ceste, nasproti kavarne „Avstrija“.

2—2

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

45 v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborna pivo v sodeh in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855. Stevilka telefona 210.